

‘Een buitenproportionele inbreuk op het verschoningsrecht’

De Aanwijzing dwangmiddelen tegen advocaten bevat te weinig garanties voor het verschoningsrecht, betogen wetenschapper Fernhout en advocaat Röttgering. In een schriftelijke reactie ontkent voorzitter Brouwer (College van P-G) dat.

Michel Knapen, journalist

‘Wat een chaotisch stuk’, dacht mr. Fokke Fernhout, toen hij de *Aanwijzing toepassing opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen tegen advocaten* las. ‘Ik heb het meerdere keren moeten doorlezen voordat het duidelijk werd dat deze Aanwijzing betrekking heeft op *verdachte* advocaten.’ Volgens Fernhout, universitair hoofddocent strafrecht aan de Universiteit Maastricht, bevat de Aanwijzing weinig nieuws – maar wel een grote fout.

Met de Aanwijzing zet het College van procureurs-generaal alle regels rond het verschoningsrecht van advocaten, en de wijze waarop het Openbaar Ministerie daarmee behoort om te gaan, nog eens keurig op een rijtje. Hoewel, *keurig* – Fernhout stoort zich aan de slordige redactie van de Aanwijzing.

Fernhout – in 2004 gepromoveerd op het verschoningsrecht – verwijst naar de regelgeving rond de telefoontap. ‘De officier van justitie mag alles wat uit die tap komt beluisteren. Mocht achteraf blijken dat het onder de geheimhoudingsplicht valt, dan moet hij het materiaal vernietigen. Dat biedt geen waarborgen dat het verschoningsrecht goed wordt beschermd.’

Volgens Fernhout staat er verder een grote fout in een bijlage bij de Aanwijzing. ‘Bij de advocaat wordt stap voor stap weergegeven hoe de officier moet handelen als zijn telefoon wordt getapt. Maar als een door zijn secretaresse gevoerd gesprek is afgeluisterd, staat er: “geen bijzonderheden”. Dat klopt niet. De secretaresse heeft een

afgeleid verschoningsrecht en moet op dat punt hetzelfde worden beoordeeld als de advocaat.’

‘DEKEN MOET SELECTEREN’

Mr. Annelies Röttgering, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten, vindt het ‘in beginsel’ goed dat er nu een Aanwijzing is. ‘Tot voor kort kon ieder parket anders omgaan met dwangmiddelen tegen advocaten. Dat moet met deze Aanwijzing over zijn.’ Maar daarmee is het goede nieuws volgens haar wel zo’n beetje verteld.

Röttgering, zelf strafrechtadvocaat bij De Roos & Pen te Amsterdam, bespeurt een belangrijke onduidelijkheid: ‘Volgens de Aanwijzing valt alleen informatie die is *toevertrouwd* aan advocaten onder het verschoningsrecht. Dat is onjuist: alle informatie die advocaten uit hoofde van hun functie bezitten valt daaronder, ook toevallig of ongewild verkregen informatie.’

Daarnaast gaat de regeling van de telefoontap volgens Röttgering veel te ver, met name als een advocaat als verdachte is aangemerkt. De Aanwijzing staat toe dat de officier de gesprek-

ken van *alle* advocaten van het kantoor van de verdachte advocaat beluistert. ‘Een buitenproportionele inbreuk op het verschoningsrecht en de geheimhoudingsplicht. De Adviescommissie Strafrecht heeft eerder geadviseerd dat in dit soort gevallen, waarin het zeker is dat het overgrote deel van de getapte gesprekken onder het verschoningsrecht valt, de deken daaruit de gesprekken dient te selecteren waaraan de verdachte advocaat deelneemt. De NVSA is het hier van harte mee eens.’

Dat is niet de enige zorg die Röttgering heeft: de Aanwijzing biedt te weinig garanties dat de deken voorafgaande aan een doorzoeking van een advocatenkantoor op de hoogte wordt gesteld. ‘De Adviescommissie vond dat bij een doorzoeking de deken altijd tijdig moet worden ingelicht, zodat hij zich kan voorbereiden – tenzij dit echt niet mogelijk is. Volgens de Aanwijzing wordt de deken ingelicht “als de omstandigheden zich ervoor lenen”. Dat is een vaag criterium, dat het OM mag invullen. Dat is principieel onjuist.’

‘GEPASTE EERBIED VOOR VERSCHONINGSRECHT’

Met de Aanwijzing wil het College onderstrepen dat het OM het verschoningsrecht van de advocatuur met gepaste eerbied dient te behandelen. Wij hebben zeker geen drastische beleidswijziging beoogd. Mr. Fernhout stelt niettemin een ‘grote fout’ te hebben ontdekt. Uit een bijlage meent hij namelijk te kunnen afleiden dat het OM de secretaresse van een advocaat verschoningsrecht wil onthouden. Dat is een ongerechtvaardigde conclusie. In de Aanwijzing staat namelijk expliciet dat secretaresses en medewerkers aanspraak kunnen maken op een afgeleid verschoningsrecht.

De sceptische houding van mr. Röttgering leidt er blijkbaar toe dat zij in de tekst van de Aanwijzing intenties ontwaart die het College van procureurs-generaal, de opsteller van de Aanwijzing, niet herkent. Een voorbeeld is de rol van de deken bij een doorzoeking op een advocatenkantoor. Volgens de Aanwijzing is de hoofdregel dat de deken in de gelegenheid wordt gesteld bij de doorzoeking aanwezig te zijn. Wie het citaat van mr. Röttgering leest, zou echter denken dat het OM juist de deken buiten de deur wil houden. Dat is dus onjuist. Het staat personen van buiten uiteraard vrij beleidsregels van het OM naar eigen inzicht te interpreteren. Maar waar het uiteindelijk om gaat is hoe het OM dat beleid invult. Wat ons betreft is de kern van de Aanwijzing dat het OM bij de toepassing van dwangmiddelen tegen advocaten een hoge mate van zorgvuldigheid in acht moet nemen. Dát is het uitgangspunt waar wij aan gehouden willen worden.

Mr. Harm Brouwer, voorzitter van het College van procureurs-generaal

ORDENIEUWS

Oproep huishoudelijke vergadering

De jaarlijkse huishoudelijke vergadering vindt plaats 28 september 2006 in Haarlem (Philharmonie, Lange Begijnestraat 11, 2011 HH). Aanvang 21.15 uur.

Agenda

- Mededelingen
- Kabinetsreactie op Rapport Commissie advocatuur
- Beleid Algemene Raad
- Vragen en discussie

Agendapunten voor de huishoudelijke vergadering kunt u tot 14 september opgeven bij het Bureau van de Orde (070-335 35 35). Voorafgaand aan de huishoudelijke vergadering vindt om 19.00 uur

een diner plaats in de Philharmonie. De kosten bedragen € 50 per persoon. U kunt zich daarvoor aanmelden via aanmelding@rostra.nl.